Tartus kehtima. Selle koostajaks oli kahtlemata linna sekretär Joh. Remmin — kõige selgem pea tolleaegses Tartu linnahalduses [99].

Eessõna põhjal on 1685. a. põlemäärustik ainult revideeritud ja parandatud väljaanne senini linnas kehtinud „wollabgefassete Brandordnung'ist". Nähtavasti on siin mõeldud 1675. a. põlemäärust, kuid viimane oli, nagu nägime, õieti ainult määrustiku esialgne vise, kuna 1685. a. oma on enam-vähem viimistletud sissejuhatusest ja 16 paragrahvist koosnev seadlus. Seega sarnaneb see rohkem 1635. a. põlemäärustikuga, mõlemas leidub ka mõningaid ühtivaid määrusi, üldiselt aga on need siiski sedavõrd erinevad nii sisult kui dispositsioonilt, et neid tuleb pidada üksteisest sõltumatuteks. Nagu 1635. a. määrustikul, ei olnud ka 1685. a. omal nähtavasti üldse mingit kindlat eeskuju, vaid selles fikseeriti tuletõrje alal Tartus valitsev tegelik seisukord aja- ja oludekohaste täienduste ja muudatustega. Sellest ongi tingitud nende erinevused kui ka ühtivused. Tuletõrjetehnika madala seisu ning omavalitsusliku haldusorganisatsiooni sarnasuse tõttu ei ole mitte ainult Baltimaade, vaid ka Põhja-Saksa linnade tolleaegsed põlemäärustikud peajoontes väga sarnased.

Et 1685. a. põlemäärustik evib põhilist tähtsust Tartu tuletõrjenduse ajaloos, toome ta alljärgnevas ära tervikuna, mõnevõrra lühendades tõlkes tolleaegset keerukat kantseleilikku väljendusviisi.

Põlemäärustiku sissejuhatuses nenditakse, et olgugi siinsel linnal alati olnud „eine wollabgefasste Brand-Ordnung", siiski olevat peetud tarvilikuks seda revideerida, parandada ja avalikult kantslist maha lugeda lasta.

Määrustik ise kõlab järgmiselt:

1. Linnal tuleb omada hea veeprits, 8 suurt tuleredelit, 10 suurt tule-(poots)-haaki ja 12 tulekirvest.

2. Tuleb muretseda juurde olemasolevaile nii palju kui võimalik nahkämbreid.

3. Tulikahju tekkimisel tuleb saata sinna igast majast sulane või tüdruk puust ämbri või veepangega. Kui ilmneb, et mõnest majast kedagi ei ole olnud kohal, peab peremees maksma 1 rt. trahvi põleriistade parandamiseks.

4. Iga kodanik ja elanik peab muretsema käsipritsi, hoidma seda korras ning ilmuma sellega tulikahjule.

5. Lähemad naabrid on kohustatud muretsema (tulikahju juurde) toobreid, suuri ja väikesi.

6. Kõik, kel olemas hobused ja sulased, peavad laskma vedada vett ja et nende teenijad oleksid seda valmis tegema meelsamini, antakse sellele, kes esimesena vett tule juurde toob, kambristust 1 riigitaaler.

---

[99] Rae koopiaraamat 1685, lk. 366—370.

Tartu V, lk. 258